

3. Друкер, Питер Ф. Энциклопедия менеджмента.: Пер. с англ. – М.: ООО «И.Д. Вильямс», – 2006. – 432 с.
4. Christopher Freeman. The economics of industrial innovation. - London, 1982.
5. Фатхутдинов Р. А. Инновационный менеджмент: Учебник для вузов. 5-е изд. – СПб.: Питер, –2005. – 448 с.
6. Гречан А. П. Теоретико-методологічні основи розвитку підприємств легкої промисловості на інноваційних засадах: Монографія. – К.: КНУТД, –2005. – 208 с.
7. Гриньова В. М., Власенко В. В. Організаційні проблеми інноваційної діяльності на підприємствах: Монографія. – Х. ВД «НЖЕК», –2005. – 200 с.
8. Краснокутська Н. В. Інноваційний менеджмент: Навч. посібник. – К.: КНЕУ, –2003. – 504 с.
9. Менеджмент та маркетинг інновацій: Монографія / За заг. ред. д.е.н., проф. С. М. Ілляшенко. – Суми: ВТД «Університетська книга», –2004. – 616 с.
10. Світові інновації: погляд журналу The Economist. – [Електронний ресурс] – Посилання на <http://innovations.com.ua/ukr/innovations/148/0/118/>.

Надійшла 23.12.2009

УДК 347.77.001.12:330.131.5

СУЧАСНІ ПІДХОДИ ДО СОЦІАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ, ЯК СКЛАДОВОЇ КОМЕРЦІАЛІЗАЦІЇ РОЗРОБОК КНУТД

Г.Ю. ПАВЛЕНКО, І.П. ОСТАПЧУК, Н.Д. ПРУДНІКОВА, О.П. КАРНАУХ, Н.І. НАТАЛУШКО

Київський національний університет технологій та дизайну

У статті наведено результати досліджень розробок та впровадження нових технічних рішень, які забезпечують дотримання соціальної відповідальності за їх прийняття. Проблеми реалізації механізму комерціалізації інтелектуальної власності відносяться до теоретичних та практичних аспектів з урахуванням сучасних підходів до соціальної відповідальності

Соціальна відповідальність компаній – це дотримання етичних норм та забезпечення охорони довкілля, які є важливими і актуальними для бізнесу на сучасному етапі розвитку. Соціальна відповідальність не менш важлива, ніж фінансові показники діяльності організацій та підприємств, оскільки питання корпоративної відповідальності так само впливають на їх ділову репутацію [1].

Можна скільки завгодно вивчати західні практики, але найбільш корисними в наших реаліях є приклади українських компаній, які поділились своїм досвідом, секретами свого успіху в сфері соціальної відповідальності. Саме на їх прикладах зможуть вчитися майбутні спеціалісти – випускники нашого ВНЗ.

Перший Національний конкурс бізнес-кейсів з корпоративної соціальної відповідальності (КСВ) було ініційовано Центром розвитку КСВ в 2009 році з метою довести, наскільки КСВ інтегрована у бізнес-стратегію і продемонструвати кращі приклади таких практик. Цього року компанії вперше мали можливість надати свої бізнес-кейси, засновані на подіях 2009 року включно. При цьому вона мали дотримуватись головної умови конкурсу – реалізація КСВ практик на території України.

На конкурс був представлений бізнес-кейс на ортопедичну подушку, розроблений і реалізований співробітниками нашого університету з урахуванням сучасних підходів до соціальної відповідальності.

Мета роботи

Для збагачення України, яка володіє високим інтелектуальним та науковим потенціалом, і наблизити її до рівня світових лідерів, необхідно вирішувати завдання доведення нових знань і технологій до створення товару та його реалізації з урахуванням вимог соціальної відповідальності.

Об'єкти та методи дослідження

Наукові результати, які лежать в основі представленого на конкурс бізнес-кейсу, забезпечили можливість запропонувати виробникам свій досвід, знання, створити об'єкт права інтелектуальної власності та довести його до конкурентоспроможного товару.

В бізнес-кейсі, який був представлений на конкурс, висвітлено питання створення об'єкту інтелектуальної власності та роботи із залученням стейкхолдерів (зацікавлених сторін) для комерціалізації розробок.

Світова практика показує, що тільки перетворення первісної розробки в товар або технологію дозволяє заявнику та авторам одержати частину винагороди у вигляді роялті від їхньої реалізації.

Так, на початковій стадії створення об'єкта права інтелектуальної власності «Ортопедична подушка» автори намагалися врахувати індивідуальні антропометричні особливості користувачів з метою підвищення її комфортності при використанні. Ідея створення такої подушки має значний комерційний потенціал, адже сьогодні не вирішено проблему профілактики малорухомого способу життя людини. Коли ми довго і систематично сидимо на м'якому креслі – порушується кровообіг в області тазу, що призводить до застійних явищ. Крім того, під час вставання з м'якого та теплового крісла виникає перепад температур в області малого тазу. Все це провокує захворювання не тільки нижніх відділів хребта, але й інших органів в області кульшових суглобів. Тому для вирішення цієї проблеми проведено дослідження ринку та пошук аналогів подушок, створено необхідні умови для забезпечення умов конфіденційності розкриття суті ідеї.

При проведенні аналізу ринку було виявлено багато фірм вітчизняних та зарубіжних країн, які займаються виготовленням подібної продукції. Цей факт змусив авторів розробки прискорити дослідження з метою надання виробу нових властивостей та розширення його функціональних можливостей. У стратегічному контексті з врахуванням описаної ситуації було виготовлено дослідні зразки ортопедичних подушок.

Наступним кроком стало патентування нової розробки.

При визначенні стратегії щодо розробки ОППВ, її правової охорони і подальшого використання неоціненну вагу мають патентні дослідження. Вони проводяться на основі патентної та науково-технічної інформації і дають можливість визначити технічний рівень розробки, виявити фактори, які є ключовими у забезпеченні конкурентоздатності майбутніх виробів. Крім того, без аналізу патентної ситуації неможливе складання повноцінного дієвого бізнес-плану.

Сьогодні будь-який серйозний бізнес-партнер чи інвестор не братиме участі у проекті, бізнес-план якого не містить переконливих аргументів на користь його новизни і промислової придатності з урахуванням вимог соціальної відповідальності.

При проведенні патентних досліджень по визначенню технічного рівня та виявленню аналогів до створення ОППВ ортопедичної подушки, автори ознайомилися з базами даних Європейського патентного відомства, Росії, України тощо. Патентна інформація дала можливість систематизувати види подушок та матеріалів для них.

Розроблена авторами ортопедична подушка – це упаковка, розділена на секції з наповнювачем. Оснащення подушки жорсткими перемичками між секціями забезпечує їй об'ємну форму, утворює поверхню, яка викликає енергійне розтирання апарату кульшового суглобу навіть при незначних рухах тіла, зберігаючи при цьому цілісність конструкції подушки. Розміщення природного наповнювача (каштани, жолуді, гречана лузга тощо) по контуру упаковки подушки забезпечує покращення масажного ефекту, циркуляції крові, запобігає утворенню набряків і розширенню гемороїдальних вен, покращує повітрообмін між тілом користувача та подушкою у процесі її експлуатації. Додавання до наповнювача ароматизаторів та лікарських трав'яних компонентів підвищує настрій та загальний тонус людини. Саме такі властивості подушки дають можливість розширити її асортимент з метою лікування хвороб хребта людини та підвищення ефективності профілактичних заходів.

При створенні корисної моделі «Ортопедична подушка Остапчука» патент України № 36538 [2] та в процесі її комерціалізації визначилось шість основних учасників інноваційного процесу. Серед них: першими учасниками є автори – співробітники університету Остапчук І.П. та Остапчук О.І. і патентовласник КНУТД.

Другим важливим учасником процесу є Держава, яка створила досить ефективну структуру з захисту інтелектуальної власності, що допомагає винахіднику і бізнесмену порозумітися з законом при створенні продукту, конкурентоспроможного на світовому ринку.

З метою розширення захисту наукової розробки, авторами одержано патент на корисну модель «Ортопедична подушка» у Російській Федерації № 83899.

За участь у Загальнодержавній виставці «Барвіста Україна» 20–23 серпня 2008 року, на якій було представлено багато інноваційних продуктів, створених нашими науковцями, університет та автори наукової розробки «Ортопедична подушка» нагороджені дипломами.

Третім учасником є майбутні менеджери нашого університету, які в процесі навчання на рівні курсових проектів розробляли бізнес-план. Бізнес-план студентки Рабій Н.І. у проекті X Всеукраїнського конкурсу бізнес-планів підприємницької діяльності серед молоді у номінації «Виробництво, сфера послуг, торгівля» 17 листопада 2008 року вийшов у фінал. Завдяки цьому конкурсу студентка Рабій Н. прийняла участь в телевізійній програмі «АКУЛИ БІЗНЕСУ» на каналі ICTV.

Четвертий учасник – Головний науково-дослідний інститут метрології і сертифікації Міністерства освіти і науки України, який надав допомогу при розробці технічних умов на виготовлення ортопедичної подушки.

П'ятий учасник – лабораторія професійно-трудової реабілітації ДУ «Інститут геронтології АМНУ» після проведення відповідних досліджень виніс позитивний експертний висновок №01/425 від 31.12.2008 р.

Шостий учасник – потенційний виробник для серійного виробництва і продажу запатентованого продукту.

Після отримання патенту «Ортопедична подушка Остапчука» університетом укладено опціонну ліцензійну угоду на право промислової апробації патенту з підприємством, яке спеціалізується на випуску подушок, постільної білизни, ковдр та інших видів домашнього текстилю. Після промислової апробації укладено невиключну ліцензійну угоду на право використання патенту, власником якого є університет.

Висновки

Прийняте нами рішення по реалізації корпоративної соціальної відповідальності як складової успішної стратегії комерціалізації розробок КНУТД виявилось результативним і позитивно вплинуло на позицію університету та підприємства на ринку товарів і послуг. Якби рішення не було реалізовано, то компанії поповнили б число тих, хто не доводить до реалізації свої розробки. Викладені ситуації стали неоціненним досвідом для успішної реалізації корпоративної соціальної відповідальності в майбутньому.

Конкурс надав унікальну можливість для компаній та організацій: обмін практиками та ідеями щодо комерціалізації нових технічних рішень з оцінкою економічної ефективності проектів та усвідомлення, що соціально відповідальний бізнес – це необхідна складова у розбудові економічного і соціального доброту нашої країни.

ЛІТЕРАТУРА

1. Практики КСВ в Україні/ під ред. Саприкіної М.А.; Центр «Розвиток КСВ». – К.:Вид-во «Фарбований лист», –2009 – 133 с.
2. Патент України на корисну модель № 36538, «Ортопедична подушка Остапчука», автори Остапчук О.І., Остапчук І.П., МПК: А47G 9/00, бюл. 20, –2008.

Надійшла 16.12.2009